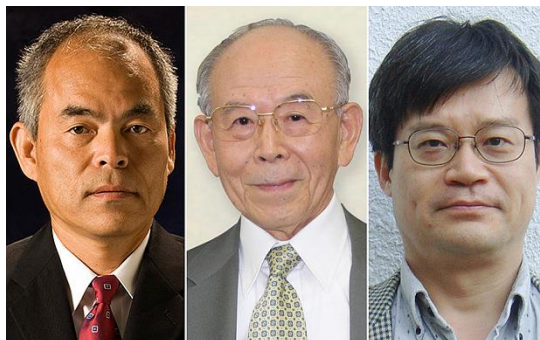

KOMUNIKAT**Nagroda Nobla z fizyki 2014**

Tegoroczną Nagrodę Nobla w dziedzinie fizyki otrzymali trzej twórcy niebieskiej diody LED – Japończycy **Isamu Akasaki** i **Hiroshi Amano** oraz **Shuji Nakamura** z USA, dzięki którym energooszczędne i trwałe świecące diody zastępują żarówki i świetlówki.

Shuji Nakamura Isamu Akasaki Hiroshi Amano

Komitet docenił – jak napisano w uzasadnieniu przyznania nagrody – wynalazenie przez naukowców „wydajnych diod emitujących światło niebieskie, które pozwoliły na stworzenie jasnych i energooszczędnych źródeł światła białego”. „Ich wynalazki były rewolucyjne. Żarówki oświetlały wiek XX; wiek XXI oświetlą diody LED” – napisali członkowie Komitetu Noblowskiego. Ich zdaniem może to poprawić jakość życia 1,5 mld ludzi na świecie bez dostępu do sieci elektrycznej. Dzięki niewielkiemu zapotrzebowaniu na energię niebieskie diody LED mogą być bowiem zasilane tanimi źródłami energii, np. bateriami słonecznymi.

Emitujące światło diody LED bardzo wydajnie zamieniają energię elektryczną na światło. Są dużo trwalsze od żarówek czy świetlówek. W przeciwieństwie do świetlówek mogą być szybko i często włączane i wyłączane, bez szkody dla trwałości, i nie zawierają trującej rtęci.

85-letni Isamu Akasaki jest jedną z najstarszych osób, które otrzymały Nagrodę Nobla w dziedzinie fizyki. Długo czekał na moment, w którym jego badania zostaną docenione. Nie tracił nadziei, choć jego otoczenie sugerowało, że XX wiek nie przyniesie mu uznania i sławy. „Ja nigdy nie myślałem w ten sposób. Po prostu robiłem swoje” – stwierdził sam Akasaki na konferencji zorganizowanej w dniu ogłoszenia laureatów.

Jego młodszy współpracownik i współlaureat Nagrody Nobla, 54-letni Hiroshi Amano ma nadzieję, że jego odkrycia nieustannie poprawiają jakość życia ludzi. Obecnie pracuje jako profesor na Uniwersytecie Nagoya.

Trzeci z noblistów, prof. Shuji Nakamura, urodził się w 1954 roku w Japonii, ale obecnie jest obywatelem USA i tam też pracuje na University of California. „Mam nadzieję, że oszczędne lampy LED pomogą zmniejszyć zużycie energii i obniżą koszty oświetlenia na całym świecie” – powiedział Nakamura na wieść o przyznaniu mu Nagrody Nobla.

Paweł Tomaszewski w *Biuletynie Roku Czochralskiego*¹ skomentował:

Nie byłoby w tej nagrodzie nic szczególnego, gdyby nie osoba prof. Nakamury, ur. w 1954 r. w Japonii, twórcy niebieskiego lasera na bazie kryształu azotku galu GaN. Otóż prof. Nakamura jest laureatem dwóch nagród odnoszących się do... Czochralskiego! W sierpniu 2000 r. otrzymał w Japonii **Nagrodę CGCT-1** (za badania i rozwój źródeł niebieskiego LED), której wyrazem był medal z wizerunkiem Jana Czochralskiego. We wrześniu 2007 r. został uhonorowany w Warszawie **Nagrodą Czochralskiego** w postaci medalu z portretem Czochralskiego. Możemy więc być dumni, że „nasz” laureat otrzymał najwyższe wyróżnienie naukowe – Nagrodę Nobla. Cóż, nie od dziś wiadomo, że noblistami zostają osoby wcześniej zauważone i nagradzane :-)

Szkoda tylko, że nie dostrzeżono polskiego wkładu w badaniach GaN.

Redakcja

¹ Biuletyn Społecznego Komitetu Roku Czochralskiego, rok III, nr 44/98, 7 października 2014 r., wydanie specjalne.